

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΑΣ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΤΑΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΑΣ ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ και ἡ γῆ και τὰ κατα-
χθόνια ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην
σφόδρα ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐν ἣ ὁ Ἰησοῦς
Χριστὸς τὸν θάνατον πατήσας, ἀνέστη
τρίημερος ζῶν τῷ κόσμῳ χαρισάμενος.
Ἐχάρησαν μὲν οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ Ἄγγελοι
διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν, οἱ δὲ ἐπὶ
γῆς ἄνθρωποι διὰ τὴν ἐξανάστασιν και
τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἀποκατάστασιν, οἱ δὲ
ἐν τοῖς καταχθονίοις κατεχόμενοι διὰ τὴν
τῶν ἐκεῖθεν δεσμῶν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν και
ἀπολύτρωσιν. Ταύτης τῆς παγκοσμίου
χαρᾶς κατὰ πᾶν ἔτος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
Πάσχα τὴν ἀνάμνησιν ποιοῦσα ἡ τοῦ Χρι-
στοῦ Ἐκκλησία, ψάλλει μὲν ᾄσματα χαρο-

ποιὰ και πανευφρόσυνα, ἀναγινώσκει δὲ
ἐκ παλαιοτάτης θείων Πατέρων παραδό-
σεως ἀπ' αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἄχρι τῆς
Πεντηκοστῆς τὸ Βιβλίον τῶν πράξεων τῶν
ἀγίων Ἀποστόλων. Πράξεις δὲ τῶν Ἀποστό-
λων ὀνομάζεται τὸ βιβλίον ὡς περιέχον
τὰ τούτων ἔργα και τὸ κήρυγμα και τὰ
θαύματα· ὁ δὲ τούτου ποιητῆς ὁ Λουκᾶς
ἐστὶν ὁ Εὐαγγελιστῆς και Ἀπόστολος· αὐτὸς
πρῶτον συνέγραψε τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγ-
γέλιον, ἔπειτα τῶν Ἀποστόλων τὰς Πρά-
ξεις, ἀποστείλας και ἐκείνο και ταύτας
πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόφιλον. Ἀληθῶς δὲ θεό-
πνευστὸν ἐστὶ τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων
καθὼς και τὸ τοῦ Εὐαγγελίου. Δι' αὐτοῦ

Χρυσ. λέγ.
ὅτι οὐκ ἀ-
κινῶ. τοῖς
ἀκραι.

διηγούμενος ὁ θεηγόρος Λουκᾶς τῶν Ἀποστόλων τὰ ἔργα, περιγράφει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ἐκβασιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προρρηθέντων λόγων. Ἐν αὐτῷ ἀναγινώσκεις τὴν περιεσατωμένην Ἱστορίαν τῆς ἐξ οὐρανοῦ καταβάσεως τοῦ παναγίου Πνεύματος ἣν ὁ Χριστὸς ὑπέσχεθη. Ἐλέπεις τὴν ἐκ τῆς τελείας ἀγάπης ἔνωσιν καὶ σύμπνοιαν τῆς καρδίας τῶν πιστευσάντων, κατὰ τὸν λόγον τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου. « Ἰνα ὧσιν ἐν καθῶς καὶ ἡμεῖς ἐν » ἔσμεν. » καὶ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους παραδιδόμενους εἰς τὰ Συνέδρια καὶ εἰς τὰς συναγωγὰς, καὶ ὑβριζομένους καὶ λιθαζομένους καὶ ὑπομένοντας τὸν διὰ μαρτυρίου θάνατον, καθῶς περὶ αὐτῶν προεφῆτευσεν ὁ Θεάνθρωπος. Βλέπεις ἐν αὐτῶ τῶν Ἀποστόλων τὰς ὁδοιπορίας, τοὺς κόπους, τὸν ζῆλον, τοὺς κινδύνους, τὰ παθήματα, τὰς ἀρετὰς, τὰ θαύματα, καὶ ὅσα ἄλλα περὶ αὐτῶν προεῖπεν ὁ Κύριος. Ἡ ἐν αὐτῷ εὐρυθμία τῆς συντάξεως, ἡ γλυκύτης τοῦ λόγου, ἡ λαμπρότης τῶν νοημάτων, ἡ καθαρότης τοῦ ὕφους, ἡ σύνομιος ἐκθεσις τῶν εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἀναγκαίων περιστάσεων, οὐ μόνον ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὸ ἐστὶ γνήσιον τοῦ πνευματορρήτορος Λουκᾶ σύγγραμμα, ἀλλὰ καὶ εὐφραίνει καὶ καταλύγει τὴν καρδίαν παντὸς ἀναγινώσκοντος αὐτὸ ἢ ἀκούοντος. Ἐχει δὲ αὐτὸ τὸ ἅγιον εἰβλίον ἴδιον ἰδιαίτατον διδασκαλίας τρόπον. Διδάσκει τὴν πίστιν οὐ δογματικῶς, ἀλλ' ἰσορι-

κῶς, οὐ διὰ λόγων ἀποφαντικῶν, ἀλλὰ δι' ἐκθέσεως ἀπλοϊκῆς· διδάσκει τὴν ἀρετὴν οὐ νουθετῶν, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς περιγράφων, οὐ διὰ προτρεπτικῶν λόγων, ἀλλὰ δι' ὑποτυπώσεως ἐναρέτων ἔργων, οὐ διὰ φοβερισμῶν ἢ ὑποσχέσεων βραβείων, ἀλλὰ διὰ παραδειγμάτων καὶ πράξεων. Τοιούτοτρόπως δὲ διδάσκων ἐφέλκει παραδῆξως καὶ ἐπιστηρίζει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, καὶ θερμαίνει τὴν καρδίαν θαυμασίως εἰς τῆς ἀρετῆς τὸν ἔρωτα· ἀναγινώσκειται δὲ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἀπὸ τῆς σήμερον ἄχρι τῆς Πεντηκοστῆς, ἐπειδὴ ἱστορεῖ τὴν μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τεσσαρακονθήμερον διατριβὴν μετὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ μαθητῶν, καὶ τὴν εἰς οὐρανοῦς Ἀνάληψιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς κατάβασιν τοῦ παναγίου Πνεύματος. Διὰ τούτου οὖν τοῦ θεοδιδάκτου εἰβλίου ἀπὸ τῆς σήμερον ἄχρι τῆς Πεντηκοστῆς διδάσκει ἡμᾶς ὁ θεοφόρος Λουκᾶς τοῦ Θεοῦ τὸν λόγον. Ἄλλ' ὅταν ἀκούωμεν τὰ λεγόμενα, καὶ οὐ καταλαμβάνομεν ἐντελῶς τὰ ἐν αὐτοῖς νοήματα, τότε ἢ οὐδὲν ἢ ὀλίγον ὠφελούμεθα. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ θεόπνευστος Παῦλος παρήγγελεν εἰς τοὺς Κορινθίους, ἵνα ἔχωσι διερμηνευτὴν τῶν θείων λόγων « Καὶ εἶς, ἔλεγε, » διερμηνευέτω. » Καὶ ἡμεῖς μὲν ὁμολογοῦμεν παρρησία, ὅτι οὐκ ἐσμεν ἄξιοι πρὸς τὴν διακονίαν ἔργου τοσοῦτον θείου καὶ ὑψηλοῦ, ὅσον ἐστὶ τὸ ἔργον τῆς τοιαύτης ἐρμηνείας· εἰς αὐτὸν ὁμῶς θαρρήσαντες

Ματθ. 11. 25.
 τὸν ἀποκρύψαντα τὰς περὶ τῶν θείων ἐννοίας· « Ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ » ἀποκαλύψαντα αὐτὰς νηπίοις τὸ πακάγιον, αὐτοῦ ἐπικαλεσάμενοι ὄνομα, ἀρχόμεθα τοῦ ἐπιχειρήματος, ζητοῦντες παρ' ὑμῶν προσεκτικὴν ἀκρόασιν ἵνα ἀκούσαντες καὶ κατανοήσαντες θησαυρήσητε τοὺς καρποὺς τῶν θείων χαρισμάτων.

Πραξ. 1. 1. 2.
 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς Ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος ἁγίου, οὗς ἐξελέξατο, ἀνεληφθη.

2. Κορ. 8. 18.
 Ὁ μὲν θεσπέσιος Παῦλος Εὐαγγέλιον ὠνόμασε τὸ πρῶτον τοῦ θεηγόρου Λουκᾶ σύγγραμμα ὡς περιέχον τῆς σωτηρίας τὰ Εὐαγγέλια, θεβαιώσας ὅτι πᾶσαι αἱ κατὰ διαφόρους τόπους εὑρισκόμεναι τῶν πιστῶν Ἐκκλησίαι ὑπὲρ τούτου ἐπαίνοις ἐξεψαν τὸν Ἱερομύστην Λουκᾶν. « Συνε- » πέμψαμεν δὲ, λέγει, μετ' αὐτοῦ τὸν » ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ » διὰ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. » Ὁ δὲ τρισμακάριος Λουκᾶς, εἴτε ἐπειδὴ τὸ ὄνομα, λόγος, σημαίνει γενικῶς τὴν περὶ πάσης ὑποθέσεως συγγραφὴν, εἴτε ἐπειδὴ ταπεινοφρονῶν ἔφευγε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπαίνους, ὠνόμασε τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον, λόγον πρῶτον, ἐπειδὴ πρῶτον ἔ-

γραφεν αὐτὸ, ἔπειτα τῶν Ἀποστόλων τὰς πράξεις· ὅτι δὲ ὁ Θεόφιλος, πρὸς ὃν ἀπέστειλε ταῦτα τὰ δύο βιβλία οὐκ ἦν ἄνθρωπος ἰδιώτης, ἀλλ' Ἡγεμῶν καὶ Ἀρχων, φανερόν ἐστιν ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ὃ προσήρμοσε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, εἰπὼν· « Κράτιζε Θεόφιλε· » διότι καὶ τὸν Φίλιππα τὸν τῆς Καισαρείας Ἡγεμόνα Κράτιστον ὠνόμασεν, ὁμοίως καὶ τὸν Φῆστον τὸν τούτου διάδοχον ἐν τῇ κατὰ τὴν Καισαρείαν Ἡγεμονείᾳ. Ποῦ δὲ ἠγεμόνευεν ὁ Θεόφιλος, καὶ ποῖα ἡ τούτου πατρὶς, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ περὶ αὐτοῦ ἀδηλα. Ἀκούων δὲ τὸν Λουκᾶν λέγοντα « Λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, » ἤγουν ἐλάλησα περὶ πάντων τῶν ἔργων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὴ νομίσης ὅτι τοῦτο ἀντιφέρεται εἰς τοῦτον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τὸν λόγον· « Ἄτινα ἐὰν γράφηται » καθ' ἐν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι χωρῆσαι τὸν » κόσμον τὰ γραφόμενα βιβλία. » Διότι ὁ μὲν Λουκᾶς ἀληθῶς περὶ πάντων ἐλάλησε, πλὴν γενικῶς, κεφαλαιωδῶς, συντόμως· ὁ δὲ Ἰωάννης λέγει, ὅτι ἐὰν καθ' ἐν τῶν ἔργων καὶ θαυμάτων καὶ διδαγμάτων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγράφετο εἰδικῶς καὶ περιεστατωμένως καὶ λεπτομερῶς, οὐκ ἐχώρει ὁ κόσμος τὰ γραφόμενα βιβλία. Πρὸς τούτοις δὲ σημείωσον ὅτι διὰ τοῦ ῥήματος, οἶμαι, ἤγουν νομίζω ἐγὼ, ἐμετρίασεν ὁ Ἰωάννης τὴν τοῦ λόγου αὐτοῦ ὑπερβολήν. Τί δὲ σημαίνει τὸ, « Ἄχρι ἧς » ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς Ἀποστόλοις » διὰ Πνεύματος ἁγίου, ὁ Λουκᾶς ἔγρα-

Λουκ. 13.
 Πραξ. 23.
 24. 26.
 24. 23.
 26. 25.

Ἰωάν. 21.
 25

ψεν, εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθὲν Εὐαγγέλιον οὐ μόνον ὅσα ἐποίησε καὶ παρήγγειλεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς Ἀποστόλοις πρὸ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅσα αὐτοῖς παρήγγειλεν ἐξότου ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ἕως αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ἀνελήφθη. Καὶ πρῶτον μὲν διηγήθη ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ παρέστησεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν θείων γραφῶν, ὅσα περὶ αὐτοῦ εἶπον ὁ Μωϋσῆς καὶ πάντες οἱ λοιποὶ Προφῆται « Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ » Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν Προφη- » τῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς » γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. » Δεύτερον δὲ, ὅτι διὰ τοῦ ἀσπασμοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐντολὴν τῆς εἰρήνης. « Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς » ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, » εἰρήνη ὑμῖν. » Τρίτον, ὅτι ἐνετείλατο αὐ- » τοῖς λέγων· ἐπειδὴ ὑμεῖς ἐστέ μάρτυρες αὐ- » τόπται πάντων τῶν ἔργων μου, πρέπον ἐστὶν ἵνα ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ κηρύξητε εἰς πάντα τὰ ἔθνη τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν δι' ἐμοῦ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν. « Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ » ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁ- » μαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀρξάμενον (*) » ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες » τούτων. » Τέταρτον, ὅτι παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα καθίσαντες ἐν Ἱερουσαλήμ, περιμένωσιν ἐκεῖ ἕως ἂν λάβωσι τὴν οὐρανόθεν πεμφθησομένην εἰς αὐτοὺς δύναμιν· « Ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερου- » σαλήμ ἕως οὗ ἐνδύσηθε δύναμιν ἐξ ὀ-

» ψους. » Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ τελευταία αὐτοῦ ἐντολὴ ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· διότι ταῦτα εἰπὼν, ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς, « Διέση ἀπ' αὐτῶν, καὶ » ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐπειδὴ δὲ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ Κύριος τοῖς Ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ πρὸ τῆς ἀναστάσεως καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ ἦσαν πνευματικὰ καὶ θεῖα, καὶ πάντα δὲ ἐποίησε καὶ ἐδίδαξε συνημμένος ὢν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, ὡς ὁμοφυῆς αὐτῷ καθὼς Θεὸς καὶ ὁμοούσιος, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ, « Διὰ Πνεύματος ἁγίου. Ἰδοὺδὲ ὅλη ἡ κατὰ σειρὰν ἐννοια τῶν προκειμένων λόγων· Ὁ Θεόφιλε, λέγει, ἐν τῷ πρώτῳ μου λόγῳ, ἤγουν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ὅπερ συγγράψας ἀπέσειλάσοι, ἐλάλησα περὶ πάντων τῶν ἔργων καὶ θαυμάτων καὶ τῶν διδασκῶν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ, ἐξότου αὐτὸς μετὰ τοῦ σὺν αὐτῷ ἁγίου Πνεύματος ἤρξατο ταῦτα ποιεῖν, ἕως αὐτῆς τῆς ἡμέρας καθ' ἣν δούς τὰς ἐσχάτας αὐτοῦ παραγγελίας εἰς ἐκείνους, οὓς ἐξελέξατο ἐκ πάντων τοῦ κόσμου, τουτέστιν εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν. Ταῦτα δὲ εἰπὼν περιληπτικῶς ὁ παμμεκάριστος Ἀπόστολος, ἐξηγεῖ αὐτὰ διὰ τῶν ἐξῆς, λέγων·

Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσα-

Λουκ. 21.
27.

Λουκ. 36.

Λουκ. 47.
43.

(*) ἀρξάμε-
νον ἢ ἐν
κωνσταντι-
νουπόλει.
ἐξ ἧς ἀπέ-
στειλεν
καὶ ἄλλοι.

ἰουάν. 15.
19.

περὶ 1.
3.

» πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ
 » ἐκοιμήθησαν. » Μήπως δὲ τοῦτο ἐγένετο
 εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας, ἐπειδὴ ἐκεῖ
 διέταξεν ὁ Κύριος τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ
 εἰς πάντας δὲ τοὺς ῥηθέντας ἐφάνη,
 ἐπειδὴ αὐτοὶ μόνον ἦσαν ἄξιοι τῆς
 θεωρίας τοῦ ἀφθαρτισθέντος καὶ θεωθέντος
 αὐτοῦ σώματος καὶ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ
 μυστηρίου τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως
 αὐτοῦ. Σημείωσον πρὸς τούτους, ὅτι τὴν
 μὲν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου
 Ἰησοῦ ἐδίδαξεν ἡμᾶς καὶ ὁ Ἰερὸς
 Μάρκος εἰπὼν·
 « Ὁ μὲν οὖν Κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι
 αὐτοῖς ἀνελήθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ
 ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. » Ὁμοίως
 καὶ αὐτὸς ὁ θεηγόρος Λουκᾶς, γράψας
 ἐν τῷ κατ' αὐτὸν Εὐαγγελίῳ ταῦτα· « Καὶ
 ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς,
 διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν
 οὐρανόν. » Ὅτι δὲ τῇ τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ
 μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ ἀνελήθη ὁ
 Σωτὴρ, καὶ ὅτι ἐλάλησε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους
 « Τὰ περὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀναχωρήσωσιν
 ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀλλ' ἐκεῖ
 συνηνωμημένοι περιμένωσι τὴν ἐκπλήρωσιν
 τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ,
 καθὼς ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἤκουσαν,
 μόνον τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων
 ταῦτα ἡμᾶς ἐδίδαξε. Πάτε δὲ ἤκουσαν
 τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην οἱ Ἀπόστολοι;
 ὅταν εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Κύριος·
 « Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον
 παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη

» μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. » Ἐπειδὴ δὲ
 παρέστησεν ὁ Λουκᾶς τὸν Χριστὸν λαλοῦντα
 τότε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους αὐτοῦ καὶ
 λέγοντα αὐτοῖς· « Τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
 Πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου, » διὰ τοῦτο
 ἐπάγει καὶ τὰ ἐξῆς λόγια ὡς ὑπὸ τοῦ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ λεγόμενα τότε πρὸς αὐτούς.

Ἵτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὑδατι, ὑμεῖς δὲ
 βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ
 πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

Διὰ τούτων τῶν λόγων ἐφάνησεν ὁ Θεάνθρωπος
 τὸν λόγον, δι' ὃν εἶπεν, ἵνα περιμένωσι
 τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ. Πρέπον
 ἐστὶ, λέγει, ἵνα περιμένητε τὴν ἐκπλήρωσιν
 τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Πατρὸς μου, διότι
 ὁ μὲν Ἰωάννης ὁ ἐμὸς βαπτιστής καὶ
 πρόδρομος ἐβάπτισε δι' ὕδατος, ὑμεῖς
 δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας μέλετε βαπτισθῆναι
 ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Τὰ αὐτὰ δὲ εἶπε
 καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, « Ἐγὼ μὲν
 βαπτίζω, εἶπεν, ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν,
 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ
 καὶ πυρί. » Πυρὸς δὲ ἐμνημόνευσεν ὁ
 Ἰωάννης, ἐπειδὴ ὡς Προφήτης προεγνώρισεν
 ὅτι ἐν εἴδει πυρὸς ἐμελλε κατελθεῖν τὸ
 Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους·
 τὸ δὲ « Ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν
 Πνεύματι ἁγίῳ, » ἀπορίαν προξενεῖ
 περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν θείων Ἀποστόλων.
 Τινὲς νομίζοντες,

Πραξ. 1.
5.

Ματθ. 3.
11.

Χρυσ.

Θεοφ.
Οἰκουμε.
Αὐτ.

ὡς φαίνεται, ὅτι τότε ἐβαπτίσθησαν οἱ Ἀπόστολοι, ὅτε κατήλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ ὑπερώῳ, οὗ ἦσαν καθήμενοι, λέγουσιν ὅτι καὶ μὴ ὕδωρ ἦν ἐν τῷ ὑπερώῳ, ὁμως ἦν τὸ Πνεῦμα· καὶ ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς καὶ οὐκ ἐχρίσθη αἰσθητῷ ἐλαίῳ, ὁμως ἦν Χριστὸς. Πρὸς τούτοις δὲ λέγουσιν, ὅτι βεβαπτισμένοι ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι δι' ὕδατος κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα, ἔπειτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς ἐβαπτίσθησαν καὶ τὸ διὰ τοῦ Πνεύματος βάπτισμα. Ἄλλ' ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἄχρι τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς οὐκ ἦσαν βεβαπτισμένοι τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπομένως οὐκ ἦσαν καθαροὶ ἀπὸ τοῦ ρύπου τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν πῶς ἔστερξαν αὐτοὶ μὴ βαπτισθῆναι τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἰδόντες αὐτὸν ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθέντα καὶ ἀκούσαντες ὑπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὅτε μετὰ τοῦ Νικοδήμου ἐλάλει, τὸ, « Ἐὰν » μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. » Δεύτερον δὲ πῶς ἀβάπτιστοι ὄντες, ἐβάπτιζον ἄλλους, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, λέγων· « Καίτοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, » ἄλλ' οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ; » Τρίτον, πῶς ὁ θεάνθρωπος εἶπε παρρησίᾳ περὶ αὐτῶν ὅτι εἰσι καθαροί. « Καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐσε, » ἄλλ' οὐχὶ πάντες. » Αὐτοὶ δὲ πάντες ἦσαν ἐτι ἀκάθαρτοι ἀπὸ τῆς τοῦ προπά-

ιωάν. 3.
5.

ιωάν. 4.
2.

ιωάν. 13.
10.

τορος ἁμαρτίας; Μήπως οὖν προτιμητέον ἐστὶ τὸ ιστορούμενον ὑπὸ Εὐωδίου τοῦ πρώτου τῆς Ἀντιοχείας Ἐπισκόπου, ἀνδρός ἁγίου καὶ τῶν Ἀποστόλων διαδόχου; Οὗτος δὲ ἰσορεῖ ταῦτα· « Ὁ Χριστὸς ἰδίαις χερσὶ τὸν Πέτρον μόνον ἐβάπτισε. » Πέτρος δὲ Ἀνδρέαν καὶ τοὺς Ζεβεδαίου υἱούς· Ἀνδρέας δὲ καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους· τοὺς δὲ ἐβδομήκοντα Πέτρος καὶ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος βαπτίζουσιν. Ἐὰν δὲ τοῦτο δεχθῶμεν, φανερόν ἐστιν ὅτι τὸ, Βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, οὐ σημαίνει βάπτισμα, ἐρρήθη δὲ μεταφορικῶς, ἵνα φανερώσῃ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὃν ἔλαβον οἱ Μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς. Ἐλαβον μὲν αὐτοὶ προλαβὼν διάφορα χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος· « Ἐλαβον » τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· Τὴν ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, τὴν δύναμιν τοῦ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν, τὸ χάρισμα τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν τὰς ἁμαρτίας. » Κατὰ τὴν ἡμέραν ὁμως τῆς Πεντηκοστῆς οὐχ' ἐν ἡ δύω χαρίσματα, ἀλλὰ τὸ πλήρωμα ἔλαβον τῶν χαρίτων τοῦ παναγίου Πνεύματος, πληρωθέντες σοφίας καὶ δυνάμεως καὶ παντὸς ἄλλου θεϊκοῦ χαρίσματος. Ἐλήφθη δὲ ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ βαπτίζω, ἵνα φανερωθῇ τὸ δαψιλές καὶ πλούσιον τῆς θείας δωρεᾶς.

Εὐσ. ἰσρ.
β. 3. κ
11.

Παρά
Νικητ.
Ξαθ. ἐν
β. 2. κ 3

Λουκ. 10.
19.

ιωάν. 20.
23.

Ματθ.
10. 1.

Διότι καθὼς τὸ ὕδωρ καταβρέχει ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἐν αὐτῷ βαπτιζομένου, οὕτως τότε τὸ πανάγιον Πνεῦμα ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τῶν Μαθητῶν τοῦ Σωτῆρος. Οὐκ ἐφανέρωσε δὲ αὐτοῖς ὁ Κύριος οὐδὲ τὴν ὥραν οὐδὲ τὴν ἡμέραν τῆς καταβάσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἵνα μετὰ περισσοτέρας προσοχῆς καὶ προθυμίας περιμένοντες, ἄξιοι γένωνται τῆς τούτου ὑποδοχῆς. Εἶπεν ὁμοῦς τὸ, « οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας » ἡμέρας, » ἵνα παρηγορήσῃ τὴν ἀθυμίαν τῆς καρδίας αὐτῶν, διὰ τὸν χωρισμὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπισηρίξῃ τὴν τούτων πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ταῦτα δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ῥηθέντα μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ γράφας ὁ Ἀπόστολος, ἰσορεῖ διὰ τῶν ἐξῆς καὶ τὰ τότε ἐρωτήματα τῶν Ἀποστόλων, καὶ τὰς πρὸς αὐτοὺς ἀποκρίσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πράξ. 1.
6.

Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν Βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ,

Ὅτε τὸ πανάγιον Πνεῦμα κατέβη ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, τότε ἐφώτισε καὶ ὕψωσε τὸν νοῦν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χαμερπῶν καὶ γηϊνῶν νοημάτων ἐπὶ τὰς ὑψηλὰς καὶ ἐπουρανίους ἐννοίας κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου πρόρρησιν· « Ὁ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ Πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα

ἰωάν. 14
26.

» καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἀεῖπον ὑμῖν. » Πρὸ δὲ τῆς καταβάσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοσοῦτον ἀτελεῖς ἦσαν αὐτοί, ὥστε παχυλῶς ἐνόουν καὶ αὐτὰ τὰ λόγια τὰ σημαίνοντα πράγματα πνευματικὰ καὶ ἐπουράνια· προκατειλημμένοι δὲ ὄντες ὑπὸ τῆς γνώμης τῶν κοινολαϊτῶν Ἰουδαίων, ἐπίστευον ὅτι ὁ Μεσσίας ἐλθὼν ἀποδώσει αὐτοῖς τὴν ἐπίγειον Βασιλείαν, ἣν ἤρπασαν ἀπ' αὐτῶν οἱ Βασιλεῖς τῆς Ρώμης. Ἐνόμιζον οὖν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν καθίσῃ ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Βασιλείας τοῦ Ἰσραήλ. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου προσήλθον πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες καὶ λέγοντες· « Δός ὑμῖν ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου » καὶ εἰς ἐξ ἐυωνύμων σου καθίσωμεν ἐν » τῇ δόξῃ σου. » Ὁ δὲ Λουκᾶς καὶ ὁ Κλεόπας μὴ γνωρίσαντες τὸν ἀναστάντα Χριστὸν, ὅτε ἐλάλει πρὸς αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ διηγούμενοι πρὸς αὐτὸν τί φρονοῦσι περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τί ὑπ' αὐτοῦ ἐλπίζουσιν, ἔλεγον· « Ἡμεῖς δὲ ἐλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶ ὁ μέλλων λυτροῦσθαι » τὸν Ἰσραήλ. » Τοιαῦτα οὖν φρονήματα ἔχοντες οἱ Ἀπόστολοι περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοιαύτας ἐλπίδας, ἰδόντες ὅτι ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐμελλε χωρισθῆναι ἀπ' αὐτῶν, συνήχθησαν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, φανέρωσον ὑμῖν, εἴαν κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν φέρῃς τὴν Βασιλείαν τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν. « Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τού-

Μάρκ. 10.
37.

Λουκ. 24.
21.

» τῷ ἀποκαθιστάνεις τὴν Βασιλείαν τῷ
» Ἰσραήλ; » Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη πρὸς αὐ-
τούς, λέγων.

Πραξ. 7.
1. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς οὐχ' ὑμῶν
ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς
ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.

Ματθ. 13.
32. «Ὅταν οἱ Ἀπόστολοι πρὸ τοῦ σωτηρίου
πάθους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠρώτησαν αὐ-
τὸν πότε ἔσαι τὸ τέλος τοῦ κόσμου, τότε
ἀπεκρίθη πρὸς αὐτούς, λέγων « Ἐπεὶ δὲ
» τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς
» οἶδεν, οὐδὲ οἱ Ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ,
» οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰμὴ ὁ Πατὴρ. » ὅταν δὲ
μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν ἠρώ-
τησαν αὐτὸν πότε ἐπιστρέφει τὴν Βασι-
λείαν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, τότε εἶπεν
αὐτοῖς: « Οὐχ' ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους
» ἢ καιροὺς, οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ
» ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. » Ἐὰν δὲ παραβάλλης
ταύτας τὰς δύο ἀποκρίσεις, βλέπεις ὅτι
καὶ αἱ δύο ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔχουσι νόημα,
ἤγουν τὴν ἐπίκρισιν τῆς ζητουμένης
γνώσεως τῶν καιρῶν διαφέρει δὲ ἡ πρώ-
τη ἀπόκρισις τῆς δευτέρας, καθὼς ἐν μὲν
τῇ πρώτῃ φαίνεται αἴτιον τῆς ἀγνοίας
τῶν καιρῶν ἢ ἀγνοία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡ ἀδυναμία τῶν ἀνθρώ-
πων. Καὶ ὅτι μὲν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς οὐ
μόνον ὡς Θεὸς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐγι-
νωσκε διὰ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν τῆς
Θεότητος καὶ τοὺς χρόνους καὶ τοὺς και-
ροὺς καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς ὥρας τῶν

μελλόντων γενέσθαι· ὅτι δὲ οἰκονομικῶς
εἶπεν ὅτι οὐδὲ ὁ Υἱὸς οἶδεν, ἵνα δηλονότι
παύσῃ τὴν ἀτελεσφόρητον τῶν Ἀποστόλων
περιέργειαν, βέβαιόν ἐστι καὶ ἀναμφίβο-
λον. Διὰ ποῖον δὲ λόγον οὐ δύνανται οἱ
ἄνθρωποι γινώσκειν τοὺς χρόνους καὶ τοὺς
καιροὺς; Διότι, λέγει, ὁ Πατὴρ ἔθετο
αὐτοὺς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ· ἀλλ' οὐ μόνον
οἱ καιροί, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰσὶν ὑπὸ τὸ
κράτος τῆς δεσποτείας αὐτοῦ, ὅταν ὁμοῦ
θέλῃ, τότε δηλοποιεῖ αὐτὰ τοῖς ἀνθρώποις.
Διὰ ποῖον οὖν λόγον τοιοῦτοτρόπως ἐξου-
σιάζει τοὺς καιροὺς, ὥστε ἐστέρησεν ἡμᾶς
τῆς τούτων γνώσεως; Ὁ Θεὸς μεταβάλλει
τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιροὺς ἀξάνων ἢ
ἐλαττῶν τὸ μέτρον αὐτῶν καθὼς θέλει
καὶ βούλεται. Βλέπομεν εἰς τὰ ἅγια βί-
βλια τοιαύτας μεταβολάς. Ἐπὶ Ἰησοῦ τοῦ
Ναυῆ μετέβαλεν ὁ Θεὸς τὸ μέτρον τῆς ἡμέ-
ρας, καὶ ἐποίησε μίαν ἡμέραν μείζονα τῶν
ἄλλων ἡμερῶν. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἐξελθού-
μετέβαλε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς
ζωῆς αὐτοῦ, προστιθείς αὐτῷ ἔτη ζωῆς
δεκαπέντε· εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἰωνᾶ μετέ-
βαλε τὰς τρεῖς ἡμέρας εἰς πολλοὺς αἰῶνας·
διότι ἡ Νινευὴ κατεστράφη μετὰ πολλοὺς
αἰῶνας, οὐχὶ δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας, καθὼς
αὐτὸς ὤρισε, καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἐκήρυξεν· εἰς
τὸν καιρὸν δὲ τῆς συντελείας μέλλει κο-
λοῦσθαι τὸν διωρισμένον ἀριθμὸν τῶν ἡ-
μερῶν διὰ τοὺς ἐκλετούς. Ταῦτα τὰ πα-
ραδείγματα πληροφοροῦσιν ἡμᾶς, ὅτι ὁ
Θεὸς μεταβάλλει καὶ τοὺς καιροὺς καὶ
τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων· ὅθεν

1. π. 10.
12

1. π. 35. 5.

1. π. 3. 4.

Ματθ. 24.
22.

ἡ πληροῖ μακρότητος ἡμερῶν τὸν ἄνθρωπον, ἡ ἐπάγει ἐπ' αὐτὸν ἄωρον θάνατον. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τοιαῦται μεταβολαὶ εἰσι μυστηριώδεις, ἀπὸ μόνης τῆς ἐξουσίας τοῦ Θεοῦ κρεμάμεναι, καὶ τελούμεναι ὅταν αὐτὸς θέλῃ, καὶ ὅπως θέλῃ, διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους ἔθετο ὁ Πατήρ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, δι' αὐτὰς δὲ τὰς μυστηριώδεις τοῦ ὄρου τῶν καιρῶν μεταβολὰς οὐκ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος ἐπιδεικτικὸς τῆς τούτων γνώσεως· ἐκρυψε δὲ τὴν γνῶσιν αὐτῶν ὁ Θεός, οὐ καθότι οὐ θέλει, οὐδὲ καθότι οὐ δύναται ἀποκαλύψαι ἡμῖν αὐτοῦς, ἀλλὰ καθότι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου οὐ δύναται χωρῆσαι τὸ μυστήριον τῶν περὶ αὐτοὺς μεταβολῶν. «Οὐχ' ὑμῶν ἐστίν, » οὐκ ἔσι τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως γνῶναι » χρόνους ἢ καιροὺς, » οὐ δύναται ὁ ἄνθρωπος κατανοῆσαι πότε, καὶ πῶς, καὶ διατι ὁ Θεός ποιεῖ τοιαύτας μεταβολὰς εἰς τοὺς καιροὺς. Ἴδου οὖν τὸ διατι ὁ θεάνθρωπος ἐκρυψεν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τὴν γνῶσιν καὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ τέλους τῆς ζωῆς ἐνός ἐκάστου· κρύπτει τοὺς καιροὺς, ἵνα μεταβάλλῃ αὐτοὺς κατὰ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξῆς ἐστὶν ἄξιον ἐξετάσεως. Διατι δηλονότι ὁ Χριστός οὐκ ἐθεράπευσε τὴν προκατάληψιν τῶν Ἀποστόλων; Αὐτοὶ νομίζοντες ὅτι ἡ Βασιλεία αὐτοῦ ἐστὶν ἐπίγειος, παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς πότε ἐπανάγει τὴν Βασιλείαν τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν· δια-

τι οὖν οὐκ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς, καθὼς καὶ εἰς τὸν Πιλάτον· « Ἡ Βασιλεία ἡ ἐμὴ ^{ἰωαν. 13.} οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, » ἀλλὰ ^{36.} δού; γενικὴν ἀπόκρισιν περὶ τῆς ἀγνοίας τῶν καιρῶν, ἐσερέωσε κατὰ τινα τρόπον τὴν ἀμαθῆ αὐτῶν ὑπόληψιν; Πολλάκις εἶπε τοῦτο πρὸς αὐτοὺς, αὐτοὶ ὁμως οὐκ ἠδυνήθησαν κατανοῆσαι τοὺς λόγους αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς· « Ἐπι ^{ἰωαν. 16.} ^{12. 13.} πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε » βαστάζειν ἄρτι. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, » τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει » ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. » Ἀφῆκεν οὖν τὴν πρόληψιν αὐτῶν, ἵνα τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας τὸ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐλευσόμενον πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ φωτισμοῦ τῆς χάριτος αὐτοῦ θεραπεύσῃ αὐτὴν· ἀποκριθεὶς δὲ γενικῶς πρὸς τὸ ἐρώτημα αὐτῶν, ἐπέστρεψεν εὐθύς τὸν λόγον ἐπὶ τὸν προκείμενον αὐτῷ σκοπὸν, τὸν περὶ τῆς καταβάσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῶν τούτου χαρισμάτων, καὶ εἶπεν.

Ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελ- ^{περ. 1.} θόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

Διατι ὁ θεάνθρωπος πρὸ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ περιώρισε τὴν ἀποστολὴν τῶν δώδεκα Ἀποστόλων εἰς σύνορα μικρὰ καὶ

Ματθ.
10. 5.

συνεσταλμένα, εἰπὼν πρὸς αὐτούς· « Εἰς
 » ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
 » Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε. » Μετὰ δὲ τὴν
 ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν ἐπλάτυνε τῆς
 ἀποστολῆς αὐτῶν τὰ ὅρια, καὶ ἐξέτεινεν
 αὐτὰ οὐ μόνον ἕως πάσης τῆς Ἰουδαίας
 καὶ Σαμαρείας, ἀλλὰ καὶ ἕως τῶν ἐσχάτων
 μερῶν τῆς γῆς· « Καὶ ἔσσεθέ μοι μάτυ-
 » ρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ
 » Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου
 » τῆς γῆς. » Πρῶτον μὲν ἐπειδὴ ἔπρεπεν ἡ
 προτίμησις εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, καθότι
 αὐτοὶ ἦσαν θεοσεβεῖς, καὶ προδιατεθει-
 μένοι ὑπὸ τῶν ἁγίων Προφητῶν πρὸς τὴν
 ὑποδοχὴν τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, εἶχον δὲ
 καὶ ἐπουράνια προνόμια· « Ὡν ἡ υἱοθε-
 » σία, λέγει ὁ θεὸς Παῦλος, καὶ ἡ δόξα
 » καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
 » λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι· Ὡν οἱ πατέ-
 » ρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς κατὰ σάρκα. »
 Βλέπε δὲ ὅτι καὶ πρὸ τῆς ἀναστάσεως οὐκ
 ἀπηγόρευσεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὸ εὐαγγελικὸν
 κήρυγμα ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ προστίμησε
 τοὺς Ἰσραηλίτας· « Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον,
 » εἶπε, πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
 » οἴκου Ἰσραὴλ. » Δεύτερον δὲ ἐπειδὴ πρὸ
 τῆς καταβάσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος οὐκ
 εἶχον οἱ Ἀπόστολοι τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν
 ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν χαρίσματα. Ὅταν
 δὲ τὸ πανάγιον Πνεῦμα μετέδωκεν αὐτοῖς

ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς τὸ πλήρω-
 μα τῶν θείων αὐτοῦ χαρισμάτων, τότε ἐγένε-
 νοντο ἱκανοὶ καὶ ἐπιτήδαιοι πρὸς τὸ κηρύ-
 ξαι καὶ εἰς τὰ ἔθνη τὰ πάντα ἀκατήχητα
 καὶ πεπλανημένα, τὰ λατρεύοντα τῇ κτί-
 σει ἀντὶ τοῦ κτίστου. Ἄκουε δὲ πόσον φα-
 νερὰ εἶπε τοῦτο πρὸς αὐτούς ὁ Κύριος· « Λή-
 » ψεσθε, λέγει, ὅταν ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ Πνεῦ-
 » μα τὸ ἅγιον, δύναμις, τὴν δύναμιν, δη-
 » λαδὴ τῆς σοφίας, τῶν γλωσσῶν, τοῦ ζή-
 » λου, τῶν θαυμάτων, τῆς τελειότητος τῆς
 » ἀρετῆς, χαρίσματα ἀναγκαιότατα διὰ
 » τὴν τῶν ἐθνῶν ἐπιστροφὴν· » τότε δὲ οὕτω
 » προητοιμασμένοι καὶ προκατηρτισμένοι.
 « Ἔσσεθέ μοι μάρτυρες, » ἤγουν μαρτυ-
 ρήσετε ὅσα ἴδατε καὶ ἠκούσατε, καὶ κηρύ-
 ξετε τὴν εἰς ἐμὲ πίστιν καὶ εἰς τὴν Ἱερο-
 σαλὴμ, καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ
 Σαμαρείαν, καὶ ἕως εἰς αὐτὰ τὰ ἔσχατα
 πέρατα τῆς γῆς. Σημειῶσαι δὲ, ὅτι ταῦτα
 τὰ λόγια εἰσι τὰ ἔσχατα πάντων τῶν λό-
 γων ὧν ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔτι
 εὐρισκόμενος ἐπὶ τῆς γῆς· διότι ἀφοῦ εἶπε
 ταῦτα, εὐθὺς ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμματα
 τῶν Ἀποστόλων ὑψώθη ὑπεράνω τῆς γῆς,
 καὶ νεφέλη περιλαβοῦσα τὸ πανάγιον αὐτοῦ
 σῶμα ἐκάλυψεν αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν. « Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐ-
 » τῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν
 » ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. »

Ἰωα.
4. 5.

Ματθ.
10. 6.